

mgr Karol Kumalski

Streszczenie

Sztuczna inteligencja jako czynnik bezpieczeństwa międzynarodowego

Celem przeprowadzonej dysertacji jest analiza wpływu sztucznej inteligencji (AI) na bezpieczeństwo międzynarodowe, zdefiniowanie obszarów jej zastosowania i określenie potencjału zagrożenia jakie niesie za sobą jej wykorzystanie, a także spojrzenie na jej istotę przez pryzmat czynnika bezpieczeństwa międzynarodowego. Na potrzeby niniejszej pracy zostały sformułowane hipotezy, które zostały poddane weryfikacji.

Po pierwsze, w związku z sekurytyzacją niewojskowych wymiarów bezpieczeństwa, poszerzenia jego zakresu przedmiotowego i postępującej złożoności, sztuczna inteligencja jest czynnikiem wojskowego i niewojskowych wymiarów bezpieczeństwa międzynarodowego, nowej jakości istniejących zagrożeń i współpracy, czyniąc i zagrożenia, i wymienione sektory bardziej współzależnymi, transsektorowymi.

Po drugie, w warunkach poszerzenia zakresu podmiotowego bezpieczeństwa z powodu wzrostu aktywności podmiotów niepaństwowych - transnarodowych, wynikającej stąd swoistej hiperpoliarchiczności systemu międzynarodowego nie ograniczającej dylemat bezpieczeństwa jedynie do państw, sztuczna inteligencja stała się elementem strategii bezpieczeństwa państwowych i niepaństwowych uczestników stosunków międzynarodowych, przełamując dominujące państwowocentryczne myślenie o strategiach bezpieczeństwa.

Po trzecie, we współzależnym, zglobalizowanym świecie, w którym to co wewnątrzpaństwowe przenika się z tym co międzynarodowe, sztuczna inteligencja przyczyniając się do ścieśnienia czasu i przestrzeni i przenikania granic państw, jest czynnikiem wielopoziomowego warunkowania i zagrożeń bezpieczeństwa, i działań w sprawie jego zapewniania, jednocześnie i na poziomie państwa, i na poziomie systemu międzynarodowego. Cechą sztucznej inteligencji jest jej "podwójna natura". Może być "neutralna" wobec bezpieczeństwa, ale też aktywnie je warunkować, będąc w zależności od woli politycznej źródłem jego zagrożeń, ale i współpracy na poziomie państwa i systemu międzynarodowego.

W pierwszym rozdziale omówiono istotę i zakres sztucznej inteligencji, bezpieczeństwa międzynarodowego, a także zbadano sprzężenia zwrotne zachodzące pomiędzy nimi. Rozdział drugi stanowi próbę wyznaczenia obszarów, w których czynnik ten generuje zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Obszary te zostały pogrupowane w trzech płaszczyznach tj. politycznej, militarnej i społeczno-gospodarczej. Odzwierciedlają tym samym główne wymiary bezpieczeństwa międzynarodowego zdefiniowane w ramach szkoły kopenhaskiej. Kolejny rozdział stał się polem analizy wpływu AI na możliwości adaptacyjne uczestników stosunków międzynarodowych w szczególności pod kątem przeciwdziałania zagrożeniom i zarządzania bezpieczeństwem. Zastosowano w nim ujęcie podmiotowe definiujące państwa i

organizacje międzynarodowe jako główne podmioty bezpieczeństwa międzynarodowego, a następnie dokonano przeglądu i przekrojowego omówienia ich strategii bezpieczeństwa w obszarze AI. W czwartym rozdziale analizie poddano aktualny stan prawnomiędzynarodowy funkcjonowania sztucznej inteligencji w stosunkach międzynarodowych oraz stan implementacji poszczególnych strategii poprzez wdrażane działania w obszarze bezpieczeństwa międzynarodowego. Te ostatnie zbadano w oparciu o założenie zakładające, iż działania zawierają się w triadzie: finansowanie – instytucjonalizacja – realizacja. Ostatni rozdział stanowi próba przygotowania prognozy skoncentrowanej na ocenie zagrożeń i działań dla bezpieczeństwa międzynarodowego na które bezpośredni wpływ będzie miało wykorzystanie sztucznej inteligencji przy założeniu, że czynnik ten także będzie ulegał rozwojowi i ewolucji.

W pracy wykorzystano następujące metody badawcze: analizę czynnikową, teoria adaptacji politycznej, studium przypadków. Wśród technik badawczych znalazły się analiza zawartości dokumentów, stanu literatury oraz danych statystycznych.

Wnioski z pracy niewątpliwie stanowią wstęp do prowadzenia dalszych badań wpływu sztucznej inteligencji na bezpieczeństwo międzynarodowe. Na obecnym etapie dowiedziono jednak, iż AI, będąc technologią wschodzącą, bardzo szybko uległa procesowi sekurytyzacji. AI jest bez wątpienia czynnikiem transsektorowym, przenikającym jednocześnie przez kilka wymiarów bezpieczeństwa, powodując reakcje uczestników stosunków międzynarodowych i wywołując ich działania adaptacyjne. Jej możliwości dalszego oddziaływania na bezpieczeństwo międzynarodowe zależą nie tylko od kierunków rozwoju technologicznego, ale także od przyjętych standardów etycznych i dostępności do danych.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, bezpieczeństwo międzynarodowe, nowoczesne technologie, rewolucje przemysłowe, strategie bezpieczeństwa, zagrożenia hybrydowe.